

31 iulie – Sunt pe punctul de-a găsi ce caut. Simt că-i așa. Toți cred că mă sinucid mergând în ritmul ăsta, dar ceea ce nu înțeleg ei este că trăiesc pe un pisc de limpezime și frumusețe despre care n-am știut niciodată că ar putea exista. Fiecare parte din mine este armonizată cu munca. În timpul zilei mă îmbibă prin toți porii, iar noaptea – în clipele dinainte de a adormi – ideile explodează în capul meu ca focurile de artificii. Nu există bucurie mai mare ca erupția soluției unei probleme.

Este de necrezut că s-ar putea întâmpla ceva care să-mi răpească această energie clocotitoare, avântul care însușește tot ceea ce fac. Este ca și cum toate cunoștințele în care m-am scăldat în ultimele luni se contopesc și mă ridică pe o culme de lumină și inteligență. Frumusețe, dragoste și adevăr, adunate într-un singur tot. Asta e bucuria mea. Și acum, când am găsit-o, cum aș putea renunța la ea? Viața și munca sunt cele mai minunate lucruri pe care le poate avea un om. Sunt îndrăgostit de ceea ce fac pentru că soluția problemei se află chiar aici, în mintea mea, și curând – foarte curând – va izbucni în conștiință. Să rezolv această singură problemă. Mă rog lui Dumnezeu să fie răspunsul pe care îl doresc, dar dacă nu este, voi accepta orice răspuns și voi încerca să fiu recunoscător pentru ce am avut.

Noul prieten pe care-l are Fay este instructor de dans la Stardust Ballroom. Nu pot să-i reproșez nimic, întrucât am atât de puțin timp pentru ea.

11 august – Fundătură în ultimele două zile. Nimic. Am cotit greșit pe undeva, pentru că primesc răspunsuri la multe întrebări, dar nu și la cea mai importantă din toate: cum afectează regresia lui Algernon ipoteza de bază a experimentului?

Din fericire știu destul despre procesele mintale ca să nu fiu prea îngrijorat de acest blocaj. În loc să intru în

panică și să renunț (sau, și mai rău, să forțez răspunsuri care nu vor veni), trebuie să-mi scot problema din minte pentru un timp și s-o las să mocnească. Am înaintat cât am putut la nivelul conștientului și acum este rândul acelor operațiuni misterioase care au loc dincolo de conștiință. Este inexplicabil cum tot ce am învățat și experimentat vine în sprijinul problemei. Forțarea poate duce doar la înghețarea lucrurilor. Câte probleme mari au rămas nerezolvate pentru că oamenii nu cunoșteau destul de bine procesul de creație sau nu aveau destulă încredere în acesta și în ei înșiși ca să-și lase *întreaga* minte să lucreze?

Așadar, am hotărât ieri după-masă să las deoparte lucrul și să merg la petrecerea-cocktail a doamnei Nemur. Era dată în cinstea celor doi membri din conducerea Fundației Welberg care contribuiseră la acordarea subvenției pentru proiectul soțului său. Mă gândisem s-o iau cu mine pe Fay, dar mi-a spus că avea o întâlnire și că prefera să meargă la dans.

Am început seara cu cele mai bune intenții de a fi amabil și de a-mi face prieteni. Dar în ultimele zile întâmpin unele greutăți în stabilirea contactelor cu oamenii. Nu știu dacă este din cauza mea sau a lor, dar orice încercare de conversație se pierde în câteva minute, după care se ridică barierele. Se tem oare de mine? Sau nu-i interesează discuțiile cu mine?

Am băut un pahar și m-am apropiat de invitați. Erau acolo grupuri mici de oameni care făceau conversație de felul celei de care nu mă pot lipi. În cele din urmă, doamna Nemur m-a încolțit și m-a prezentat lui Hiram Harvey, unul dintre membrii conducerii. Doamna Nemur este o femeie atrăgătoare, puțin peste patruzeci de ani, păr blond, puternic machiată și unghii lungi roșii. L-a luat de braț pe Harvey. „Cum merge cercetarea?” Dorea să afle.

„Conform așteptărilor. Încerc acum să găsesc soluția unei probleme dificile.”

A aprins o țigară și mi-a zâmbit. „Știu că toată lumea de la proiect vă este recunoscătoare pentru că ați hotărât să vă puneți pe treabă și să dați o mână de ajutor. Dar îmi închipui că ați prefera să lucrați la ceva care vă aparține. Trebuie să fie cam plicticos să continui munca altcuiva în loc să lucrezi la ceva conceput și creat personal.“

Era clar. Nu voia ca Hiram Harvey să uite că soțul ei fusese cel care obținuse creditul. N-am putut rezista să nu-i întorc mînea. „Doamnă Nemur, nimeni nu începe ceva într-adevăr nou. Toată lumea clădește pe greșelile altor oameni. Nimic nu este cu adevărat original în știință. Ceea ce contează este contribuția fiecărui om la suma cunoștințelor.“

„Cu siguranță“, a zis ea, adresându-se mai degrabă invitatului mai vîrstnic, decât mie. „Ce păcat că domnul Gordon n-a fost prezent mai devreme, ca să ajute la rezolvarea micilor probleme finale.“ A rîs. „Desigur însă – o, am și uitat – înainte nu erăți în situația de a face experimente psihologice.“

Harvey rîdea și eu m-am gândit că era mai bine să stau liniștit. Bertha Nemur nu m-ar fi lăsat să am ultimul cuvînt, iar dacă discuția ar fi mers mai departe ar fi luat o întorsătură neplăcută.

I-am văzut pe dr. Strauss și pe Burt vorbind cu celălalt om de la Fundația Welberg – cu George Raynor. Spunea Strauss: „Problema, domnule Raynor, este să găsim fonduri suficiente pentru a lucra la proiecte de felul acesta, fără obligații precise legate de folosirea banilor. Dacă sumele sunt alocate unor scopuri specifice nu mai putem manevra eficient.“

Raynor a clătinat din cap și a fluturat o țigară groasă de foi către micul grup din jurul său. „Adevărata problemă e să convingi conducerea că acest fel de cercetare are valoare practică.“

Strauss a dat din cap. „Ceea ce voiam să remarc este că acești bani sunt destinați cercetării. Nimeni nu poate ști dinainte dacă un anume proiect va avea un rezultat folositor. Rezultatele sunt deseori negative. Aflăm că ceva nu este folositor – ceea ce este tot atât de important ca o descoperire pozitivă pentru cel care va merge mai departe. Cel puțin știe ce nu trebuie să facă.“

Apropiindu-mă de grup, am observat-o pe soția lui Raynor, căreia îi fusesem prezentat mai devreme. Era o femeie frumoasă, cu părul negru, în jur de treizeci de ani. Se uita fix la mine, adică mai degrabă la vârful capului meu, ca și cum s-ar fi așteptat să înmugurească. I-am întors privirea, s-a simțit jenată și s-a răsucit spre dr. Strauss. „Cum merge cu proiectul? Prevedeți că tehnicile acestea vor putea fi aplicate altor întârziți? Este ceva de care lumea se va putea folosi?“

Dr. Strauss a ridicat din umeri și a făcut un semn cu capul spre mine. „Este încă prea devreme pentru a se putea ști. Soțul dumneavoastră ne-a ajutat să-l punem pe Charlie la treabă în cadrul proiectului și totul depinde de ceea ce va găsi.“

„Desigur“, a intrat în vorbă domnul Raynor. „Înțelegem cu toții nevoia de cercetare *pură* în domenii ca ale dumneavoastră. Dar imaginea noastră ar câștiga enorm dacă am putea produce o metodă realmente aplicabilă pentru obținerea unor rezultate permanente în afara laboratorului, dacă am putea arăta lumii că a ieșit de aici un folos palpabil.“

Voiam să vorbesc, dar Strauss, simțind de bună seamă ce aș fi vrut să spun, s-a ridicat și mi-a pus mâna pe umăr. „Noi toți cei de la Beekman credem că treaba pe care o face Charlie este foarte importantă. Trebuie să descopere adevărul, oricare ar fi el. Rămâne în sarcina dumneavoastră, a fundațiilor, comunicarea cu publicul și educarea societății.“

A zâmbit celor doi și m-a luat de lângă ei.

„Ceea ce voiam să spun eu era cu totul altceva.“

„Știu“, mi-a șoptit, prinzându-mă de cot. „Dar vedeam după scânteile din ochii tăi că erai gata să-i faci bucățele. Și nu puteam să te las, nu-i așa?“

„Cred că nu“, am aprobat, servindu-mă cu un alt martini.

„Este înțelept din partea ta să bei atât de mult?“

„Nu, dar încerc să mă relaxez și se pare că n-am nimerit unde trebuia.“

„Ia-o încet și nu intra în bucluc astă-seară“, a zis. „Oamenii ăștia nu sunt proști. Își dau seama ce crezi despre ei și, chiar dacă ție nu-ți pasă, noi avem nevoie de ei.“

I-am făcut cu mâna în semn de salut. „Voi încerca, dar ai face bine s-o ții la distanță de mine pe doamna Raynor. Am să strig huo! dacă mai dă atâta din fund de față cu mine.“

„Sst! O să te audă.“

„Sst!“ l-am imitat eu. „Scuzați. Voi rămâne pe scaun aici în colțul meu și mă voi feri din calea celorlalți.“

Intram în ceață, dar vedeam prin ea lumea care mă privea insistent. Cred că bombăneam ceva pentru mine, și totuși prea tare. Nu-mi amintesc ce spuneam. După un timp, mi s-a părut că lumea pleca mai devreme decât ar fi trebuit, dar nu le-am dat atenție până ce a apărut în fața mea Nemur.

„Cine naiba crezi că ești, ca să te poți purta în felul ăsta? N-am pomenit în viața mea asemenea grosolănie insuportabilă.“

M-am ridicat cu greu în picioare. „Bine, dar ce te face să spui asta?“

Strauss încerca să-l rețină, dar el găfâia și bolborosea, improșcând cu reproșuri. „Spun asta pentru că n-ai pic de recunoștință și nici nu înțelegi situația. La urma urmei, ești îndatorat în multe privințe acestor oameni, dacă nu nouă.

„De când trebuie cobaiul să fie recunoscător?“ am strigat. „Am servit scopurilor voastre, și acum încerc să vă îndrept greșelile, așa încât ce naiba datorez eu cuiva?“

Strauss a încercat să intervină, dar Nemur l-a oprit. „Stai puțin. Vreau să aud asta. Cred că e timpul să avem o explicație.“

„A băut prea mult“, a zis nevastă-sa.

„Nu chiar atât de mult“, a pufnit Nemur. „Vorbește destul de limpede. Am suportat destule de la el. A pus în primădie – dacă n-a și distrus – munca noastră, iar acum vreau să aud din gura lui ce justificare își închipuie că ar avea.“

„Las-o baltă“, am zis. „De fapt, nici nu vrei să afli adevărul.“

„Ba vreau, Charlie. Cel puțin versiunea ta despre adevăr. Vreau să știu dacă te simți recunoscător pentru tot ce s-a făcut pentru tine – pentru aptitudinile pe care le-ai dobândit, pentru lucrurile pe care le-ai învățat, pentru experiențele pe care le-ai trăit. Sau poate crezi că ți-era mai bine înainte?“

„Într-un fel, da.“

Asta i-a șocat.

„Am învățat multe în ultimul timp“, am zis. „Nu numai despre Charlie Gordon, dar despre viață și oameni, și am descoperit că nimănui nu-i pasă de Charlie Gordon, fie că este un debil mintal, fie că este un geniu. Așa că, unde-i deosebirea față de ce-a fost?“

„Aha“, a râs Nemur. „Te compătimești singur. La ce te așteptai? Experimentul a fost calculat ca să-ți crească inteligența, nu ca să te facă popular. N-am avut niciun control asupra evoluției personalității tale, și te-ai transformat, dintr-un tânăr întârziat dar agreabil, într-un individ arogant, egocentric și antisocial.“

„Problema, dragă profesore, este că voiai pe cineva care să poată fi făcut inteligent, dar care să fie ținut mai departe în cușcă și prezentat ori de câte ori este nevoie pentru a culege onorurile pe care le căutai. Atâta doar că sunt o persoană.“

Era mânios și puteam vedea că nu se hotărăște dacă să termine cearta sau să încerce încă o dată să mă doboare. „Ești nedrept, ca de obicei. Știi foarte bine că ne-am purtat totdeauna bine cu tine – că am făcut tot ce se putea pentru tine.“

„Totul în afară de a mă trata ca pe o ființă omenească. Te-ai lăudat de atâtea ori că eram un nimic înainte de experiență, și știu de ce. Fiindcă dacă eu eram un nimic, atunci dumneata ai fi fost responsabil pentru crearea mea și asta te făcea domnul și stăpânul meu. Te deranjează că nu-mi arăt recunoștința clipă de clipă. Ei bine, poți sau nu să mă crezi, sunt recunoscător. Dar ceea ce ai făcut pentru mine – fie și admirabil – nu-ți dă dreptul să mă tratezi ca pe un animal de experiență. Acum sunt un individ, și așa era și Charlie înainte de a păși în laboratorul acela. Se pare că ești șocat! Da, descoperim pe neașteptate că am fost întotdeauna o persoană – chiar și înainte – și asta contestă părerea dumitale că cineva cu un I.Q. mai mic decât 100 nu merită considerație. Profesore Nemur, cred că atunci când mă privești ai conștiința încărcată.“

„Am auzit destul. Ești beat“, mi-a replicat pe un ton tăios.

„A, nu“, l-am asigurat eu. „Pentru că, dacă mă îmbăt, vei vedea un Charlie Gordon total diferit de cel pe care l-ai cunoscut. Da, celălalt Charlie, care umbla prin întuneric, este încă aici, cu noi. Înăuntrul meu.“

„Și-a ieșit din minți“, a zis doamna Nemur. „Vorbește ca și cum ar exista doi Charlie Gordon. Aveți grijă, de el, doctore.“

Dr. Strauss a clătinat din cap. „Nu. Știu ce vrea să spună. Am văzut de curând în ședințele de terapie. S-a produs o disociație ciudată în ultima lună. A avut în mai multe rânduri o percepție despre sine însuși ca fiind cel de dinaintea experimentului – un individ separat și distinct care încă funcționează în conștiința sa –, ca și cum vechiul Charlie s-ar lupta să pună stăpânire pe trup ...“